

CIG

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kuudes jaosto)
3 päivänä heinäkuuta 2001 *

Asiassa C-241/99,

jonka Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Espanja) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Confederación Intersindical Galega (CIG)

vastaan

Servicio Galego de Saúde (Sergas)

ennakkoratkaisun toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY (EYVL L 183, s. 1) ja tietyistä työajan järjestämisestä koskevista seikoista 23 päivänä marraskuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/104/EY (EYVL L 307, s. 18) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann sekä tuomarit V. Skouris, R. Schintgen, N. Colneric ja J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: R. Grass,

ilmoitettuaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, että yhteisöjen tuomioistuin aikoo ratkaista asian perustellulla määräyksellä työjärjestyksensä 104 artiklan 3 kohdan mukaisesti,

pyydettyään EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklassa tarkoitettuja osapuolia esittämään huomautuksensa,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

- 1 Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Espanja) on esittänyt EY 234 artiklan nojalla 14.6.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 25.6.1999, kolme ennakkoratkaisukysymystä toimenpiteistä

työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY (EYVL L 183, s. 1; jäljempänä perusdirektiivi) ja tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 23 päivänä marraskuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/104/EY * (EYVL L 307, s. 18) tulkinnasta.

- 2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa kantajana on Confederación Inter-sindical Galega (jäljempänä CIG) ja vastaajana Servicio Galego de Saúde (jäljempänä Sergas) ja joka koskee sairaaloiden ulkopuolisissa ensiapuyksiköissä työskentelevän henkilökunnan työaikoja Galician autonomisella alueella.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeus

Perusdirektiivi

- 3 Perusdirektiivi on alan puitedirektiivi. Siinä säädetään yleisistä periaatteista, joita on myöhemmin täsmennetty useilla erityisdirektiiveillä, kuten direktiivillä 93/104/EY.

* — Direktiivistä ei ole virallista suomennosta.

4 Perusdirektiivin 2 artiklassa määritellään sen soveltamisala seuraavasti:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin sekä julkisiin että yksityisiin toiminnan aloihin (kuten teollisuuteen, maatalouteen, kauppaan, hallintoon, palveluihin, koulutukseen, kulttuuriin, vapaa-ajan toimintaan).

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta sellaisiin erityisiin julkisiin tehtäviin kuten asevoimiin tai poliisivoimiin tai tiettyihin väestönsuojelun erityistoimiin, joiden ominaispiirteet ovat väistämättä ristiriidassa tämän direktiivin kanssa.

Näissä tapauksissa työntekijöiden turvallisuus ja terveys on varmistettava mahdollisimman hyvin tämän direktiivin tarkoituksen mukaisesti.”

Direktiivi 93/104/EY

5 Direktiivin 93/104/EY tarkoituksena on parantaa työntekijöiden turvallisuutta, terveydenhoitoa ja terveyttä työssä. Se on annettu EY:n perustamissopimuksen 118 a artiklan (EY:n perustamissopimuksen 117—120 artikla on korvattu EY 136—143 artiklalla) perusteella.

6 Direktiivin 93/104/EY kahdessa ensimmäisessä artiklassa määritellään sen tarkoitus ja soveltamisala sekä käytettyjen käsitteiden sisältö ja merkitys.

Direktiivin 1 artiklassa, jonka otsikkona on ”Tarkoitus ja soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä vahvistetaan turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset työajan järjestämistä varten.

2. Tämä direktiivi koskee

a) vuorokautisia ja viikottaisia vähimmäislepoaikoja ja vuosilomaa sekä taukoja ja viikottaista enimmäistyöaikaa

ja

b) tiettyjä yötyötä, vuorotyötä ja työaikajärjestelyjä koskevia seikkoja.

3. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkeen direktiivin 89/391/ETY 2 artiklassa tarkoitettuun sekä julkiseen että yksityiseen toimintaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän direktiivin 17 artiklan säännösten soveltamista, lukuun ottamatta lento-, rautatie-, maantie-, meri-, joki- ja järviliikennettä, merikalastusta, muuta merellä tehtävää työtä ja lääkäreiden harjoittelua.

4. Direktiivin 89/391/ETY säännöksiä sovelletaan täysimääräisesti 2 kohdassa tarkoitettuihin asioihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin tiukempien ja/tai yksityiskohtaisempien säännösten soveltamista.”

- 8 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikkona on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan

1) ’työajalla’ ajanjaksoa, jonka aikana työntekijä tekee työtä, on työnantajan käytettävissä ja suorittaa toimintaa tai tehtäviään kansallisen lainsäädännön ja/tai käytännön mukaisesti;

2) ’lepoajalla’ ajanjaksoa, joka ei ole työaikaa;

— — .”

- 9 Direktiivissä 93/104/EY vahvistetaan useita sääntöjä viikottaisesta enimmäistyöajasta, päivittäisestä ja viikottaisesta vähimmäislepoajasta, vuosilomasta sekä yötyön kestosta ja ehdoista.

10 Direktiivin 93/104/EY 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen työntekijä saa vähintään 11 tunnin yhtäjaksoisen lepoajan jokaista 24 tunnin jaksoa kohden.”

11 Direktiivin 93/104/EY 6 artiklassa säädetään viikottaisesta enimmäistyöajasta seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi

- 1) rajoitetaan viikottainen työaika laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä tai työehtosopimuksilla taikka työmarkkinaosapuolten välisillä sopimuksilla;
- 2) keskimääräinen työaika jokaisena seitsemän päivän jaksona, ylityö mukaan lukien, on enintään 48 tuntia.”

12 Direktiivin 93/104/EY 8 artiklassa säädetään yötyön kestosta seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että

- 1) yötyöntekijöiden säännöllinen työaika on enintään keskimäärin kahdeksan tuntia 24 tunnin jakson aikana;

— — .”

13 Direktiivin 93/104/EY 16 artiklassa vahvistetaan vertailujaksot, jotka on otettava huomioon sovellettaessa tämän määräyksen 9—12 kohdassa mainittuja sääntöjä. Artiklassa säädetään seuraavasti:

”Jäsenvaltiot voivat määrätä

- 1) edellä 5 artiklan (viikottainen lepoaika) soveltamiseksi vertailujakson, joka on enintään 14 päivää;
- 2) edellä 6 artiklan (viikottainen enimmäistyöaika) soveltamiseksi vertailujakson, joka on enintään neljä kuukautta.

Edellä olevan 7 artiklan mukaisesti myönnetyt palkallisen vuosiloman jaksot ja sairauslomajaksot eivät sisälly tähän tai ne eivät saa vaikuttaa keskiarvoa laskettaessa;

- 3) edellä 8 artiklan (yötyön kesto) soveltamiseksi vertailujakson, joka on määritelty sen jälkeen, kun työmarkkinaosapuolia on kuultu, tai työehtosopimuksissa taikka työmarkkinaosapuolten välisissä kansallisissa tai alueellisissa sopimuksissa.

Jos 5 artiklassa edellytetty 24 tunnin vähimmäisviikkolepo sattuu tähän vertailujaksoon, sitä ei oteta huomioon keskiarvoa laskettaessa.”

- 14 Direktiivissä 93/104/EY säädetään myös tietyin edellytyksin toiminnan erityispiirteiden perusteella sovellettavista poikkeuksista näihin perussääntöihin. Tältä osin 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

” — —

2. Poikkeukset voidaan määritellä laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä tai työehtosopimuksilla taikka työmarkkinaosapuolten välisillä sopimuksilla edellyttäen, että kyseisille työntekijöille annetaan vastaavanlaiset

korvaavat lepoajat tai että poikkeustapauksissa, joissa ei objektiivisista syistä ole mahdollista myöntää tällaisia vastaavanlaisia korvaavia lepoaikoja, kyseiset työntekijät saavat asianmukaisen suojelun:

2.1 edellä olevasta 3, 4, 5, 8 ja 16 artiklasta

- a) kun on kyse toiminnasta, jossa työntekijän työpaikka ja asuinpaikka ovat kaukana toisistaan, taikka kun työntekijän eri työpaikat ovat kaukana toisistaan;

- b) kun on kyse omaisuuden tai henkilöiden suojelemiseksi harjoitettavasta turvallisuus-, valvonta- tai päivystystoiminnasta, erityisesti kun on kyse vartijoiden ja talonmiesten tai vartiointiliikkeiden työstä;

- c) kun on kyse toiminnasta, jossa tarvitaan jatkuvaa palvelua tai tuotantoa, erityisesti
 - i) palvelut, jotka liittyvät sairaaloiden tai vastaavien laitosten, asuntoloiden ja vankiloiden järjestämään vastaanottoon, hoitoon ja/tai huolenpitoon;

4. Tämän artiklan 2 kohdan 2.1 ja 2.2 alakohdassa ja 3 kohdassa säädetty mahdollisuus poiketa 16 artiklan 2 kohdan määräyksistä ei saa johtaa yli kuuden kuukauden vertailujakson syntymiseen.

Työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelua koskevia yleisiä periaatteita noudattaen jäsenvaltioilla on kuitenkin mahdollisuus sallia objektiivisista tai teknisistä syistä tai työn järjestämistä koskevista syistä työehtosopimukset taikka työmarkkinaosapuolten välillä tehdyt sopimukset, joissa asetetaan vertailujaksoja, jotka eivät missään tapauksessa saa olla yli 12 kuukautta.

— — ”

15 Direktiivin 93/104/EY 18 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. a) Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 23 päivänä marraskuuta 1996 tai varmistettava viimeistään kyseisenä päivänä, että työmarkkinaosapuolet tekevät sopimuksen tarvittavista säännöksistä, ja jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta ne voivat kaikkina aikoina taata tässä direktiivissä edellytetyt tulokset.

b) i) Jäsenvaltiolla on mahdollisuus olla soveltamatta 6 artiklaa ottaen kuitenkin huomioon työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suoje-
lua koskevat yleiset periaatteet ja edellyttäen, että se toteuttaa tarvit-
tavat toimenpiteet, joilla varmistetaan, että

— yksikään työnantaja ei vaadi työntekijää työskentelemään yli
48 tuntia seitsemän päivän aikana, laskettuna 16 artiklan 2 koh-
dassa tarkoitetun vertailujakson keskiarvona, ellei hän ole ensin
saanut työntekijän suostumusta tällaiseen työskentelyyn

— työntekijälle ei aiheudu työnantajan taholta mitään haittaa sen
vuoksi, että hän ei ole halukas suostumaan tällaiseen työskentelyyn

— — ”

Kansallinen lainsäädäntö

- ¹⁶ Xunta de Galician (Galician autonominen hallintoelin) 18.5.1995 antama asetus
nro 172/1995 (Diario Oficial de Galicia nro 121, 26.6.1995), joka tuli voimaan
sen julkaisemista seuraavana päivänä, koskee suunnitelmaa sairaaloiden ulko-
puolisen ensiavun toteuttamisesta Galician autonomisella alueella. Sen 1 §:n
1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Hätätapaukset ensiavun osalta hoidetaan Galiciassa päivystyskeskuksissa
[puntos de atención continuada; jäljempänä PAC-keskukset]”.

17 Asetuksen nro 172/1995 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Aukiolo.

1. PAC-keskusten aukiolo- ja toiminta-aika on arkisin kello 15.00—08.00, sanotun rajoittamatta lauantaisin sovellettavia järjestelyjä; sunnuntaisin ja pyhäpäivinä keskukset ovat avoinna ja toimivat 24 tuntia vuorokaudessa.

2. Päivystys suoritetaan paikan päällä.

— — ”

18 Saman asetuksen 5 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Sen jälkeen kun PAC-keskuksen perustaminen on hyväksytty, sen toiminta-alueeseen kuuluvien kuntien terveydenhuollon ammattilaiset suorittavat keskuksessa päivystystä taatakseen pysyvän ensiapupalvelun; päivystys suoritetaan paikan päällä ja riippumatta siitä, mihin palkkausjärjestelmään kyseiset henkilöt kuuluvat ja minkälaisessa työsuhteessa he ovat tai mitä he vastaisuudessa päättävät vapaaehtoisesti hyväksyä 29.7.1993 annetun asetuksen nro 200/93 toisen siirtymäsäännöksen mukaisesti.”

19 Asetuksen 8 §:ssä säädetään seuraavaa:

”PAC-keskuksen kunkin ammattilaisen suoritettava päivystystuntien määrä on 1 188 tuntia vuodessa ilman, että kyseinen määrä voi ylittää kuukaudessa 108 tuntia, mitä on pidettävä taattuna enimmäismääränä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, että Servicio Galego de Saúde pyrkii asteittain vähentämään kyseisen määrän kolmessa vuodessa 850 tuntiin vuodessa.”

20 Asetuksen nro 172/1995 9 §:ssä säädetään lopuksi seuraavaa:

”SERGAS helpottaa asianmukaisten toimenpiteiden toteuttamista, jotta paikan päällä suoritettavaa päivystystä seuraava päivä olisi vapaapäivä, ilman, että tämä kuitenkaan missään tilanteessa merkitsisi ammattihenkilöstön korvaamista.”

Pääasian oikeusriita ja ennakkoratkaisukysymykset

21 CIG nosti 23.3.1999 kanteen Tribunal Superior de Justicia de Galiciassa Sergasia vastaan sillä perusteella, että se on ottanut käyttöön päivystysjärjestelmän, jossa ylitetään yhteisön lainsäädännössä säädetty työajan enimmäismäärä eikä oteta huomioon oikeutta korvaaviin lepoaikoihin. Asia koskee koko lääkintä- ja sairaanhoitohenkilöstöä, joka tarjoaa palveluja Sergasin lukuun PAC-keskuksissa, ensiapuryhmissä (equipos de atención primaria) ja muissa yksiköissä, joissa annetaan sairaaloiden ulkopuolista ensiapua Galician autonomisella alueella.

22 Kanteessa vaaditaan toteamaan, että asianomaisella henkilökunnalla on oikeus:

”1) työaikaan, joka ei ylitä 48 tuntia, päivystystunnit mukaan lukien, kunkin sellaisen seitsemän päivän jakson osalta, joka sijoittuu enintään neljän tai toissijaisesti kuuden kuukauden viitejaksoon;

2) lepopäivään kunkin paikan päällä suoritettun 24 tunnin päivystyksen jälkeisenä päivänä ilman palkan menetystä; ja myös joka tapauksessa 24 tunnin päivystyksen jälkeen”.

23 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että vuoden 1995 kesäkuusta alkaen asianomaisissa PAC-keskuksissa on asteittain noudatettu seuraavia työaikoja:

— tavallista työaika kello 08.00—15.00 (maanantaista perjantaihin);

— edellisen lisäksi tavallisen työajan ulkopuolinen päivystysvelvollisuus seuraavien järjestelyjen mukaisesti:

— arkipäivinä 17 yhtäjaksoista tuntia (kello 15.00—08.00)

— sunnuntaisin ja pyhäpäivinä 24 yhtäjaksoista tuntia (kello 08.00—08.00).

- 24 Edellä esitetyn perusteella ja ottaen huomioon, että CIG on vedonnut direktiivin 93/104/EY välittömään oikeusvaikutukseen, Tribunal Superior de Justicia de Galicia katsoi, että kyseisen direktiivin tulkintaan liittyi tiettyä epäselvyyttä, ja se päätti näin ollen lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Kun otetaan huomioon direktiivin 93/104/EY 1 artiklan 3 kohta, onko katsottava, että ammattilaisten harjoittama työ, jota esillä oleva asia koskee, kuuluu kyseisen direktiivin soveltamisalaan?
- 2) Kun otetaan huomioon perustamissopimuksen 118 a artikla ja direktiivin 93/104/EY johdantokappaleessa ja 1 artiklan 4 kohdassa oleva viittaus direktiiviin 89/391/ETY, onko katsottava, että ammattilaisten harjoittama työ, jota esillä oleva asia koskee, kuuluu viimeksi mainitun direktiivin 2 artiklassa ja direktiivin 93/104/EY 17 artiklassa mainittujen poikkeusten soveltamisalaan?
- 3) Kun otetaan huomioon, että Xunta de Galician 18.5.1995 antaman asetuksen nro 172/95 4 §:n 2 momentissa säädetään, että ’päivystys suoritetaan paikan päällä’, onko koko sitä aikaa, jonka kuluessa kyseinen päivystys suoritetaan, pidettävä tavanomaisena työaikana vai voidaanko kyseistä aikaa pitää ylityötunteina?”
- 25 Ensiksikin on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuin on antanut asiassa C-303/98, Simap, 3.10.2000 tuomion (Kok. 2000, s. I-7963), johon liittyi samoja kysymyksiä kuin esillä olevaan asiaan. Samana päivänä yhteisöjen tuomioistuin pyysi Tribunal Superior de Justicia de Galiciaa täsmentämään, aikoiko se asianomaisen tuomion huomioon ottaen pysyttää ennakkoratkaisupyynnönsä. Ennakkoratkaisua pyytänyt kansallinen tuomioistuin ilmoitti yhteisöjen tuo-

mioistuimelle 14.12.2000 päivätyllä kirjeellään, että koska ”nämä kaksi asiaa koskivat eri henkilöitä”, se halusi pysyttää ennakkoratkaisupyyntönsä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 26 Ensimmäisen kysymyksen osalta, joka koskee direktiivin 93/104/EY soveltamisalaa, on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa Simap antamansa tuomion 38 kohdassa, että ensiapuyksiköiden henkilöstön toiminta kuuluu perusasetuksen soveltamisalaan, ja 40 kohdassa, että ainoastaan lääkärin harjoittelu kuuluu direktiivin 93/104/EY 1 artiklan 3 kohdassa säädettyihin, direktiivin soveltamisalaa koskeviin poikkeuksiin. Yhteisöjen tuomioistuin totesi näin ollen kyseisen tuomion tuomiolauselman 1 kohdassa, että ensiapuyksiköissä työskentelevien lääkärin toiminnan kaltainen toiminta kuuluu perusdirektiivin ja direktiivin 93/104/EY soveltamisalaan.
- 27 Toisin kuin edellä mainitussa asiassa Simap esillä olevassa asiassa kysymyksessä eivät ole pelkästään lääkärit, vaan myös ensiapuyksiköiden sairaanhoitohenkilöstö. Yhteisöjen tuomioistuin arvioi kuitenkin edellä mainitussa asiassa Simap antamansa tuomion 37 ja 38 kohdassa ”ensiapuyksiköiden henkilökunnan” toimintaa erottelematta toisistaan lääkäreitä ja sairaanhoitohenkilöstöä. Sitä paitsi ensiapuyksiköissä toimivien lääkäreiden ja sairaanhoitohenkilöstön tehtävänkuvan tai toiminnan luonteen välillä ei ole sellaisia eroja, joilla olisi merkitystä tuossa tuomiossa tehdyn, kyseisiä kahta direktiiviä koskevan arvioinnin kannalta. Tästä seuraa näin ollen, että yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Simap antamassaan tuomiossa tekemiä, perusasetuksen ja direktiivin 93/104/EY soveltamisalaa koskevia johtopäätöksiä sovelletaan myös näihin kahteen henkilöstöryhmään.
- 28 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että edellä mainitussa asiassa Simap annetun tuomion 30—40 kohdassa esitetystä syistä lääkintä- ja sairaanhoitohenkilöstön toiminnan kaltainen toiminta, joka tapahtuu Sergasin

lukuun PAC-keskuksissa, ensiapuryhmissä ja muissa yksiköissä, joissa annetaan sairaaloiden ulkopuolista ensiapua Galician autonomisella alueella, kuuluu direktiivin 93/104/EY soveltamisalaan.

- 29 Toisen kysymyksen osalta, joka koskee perusdirektiivissä ja direktiivissä 93/104/EY säädettyjä poikkeuksia, on arvioitava ensiksikin tämän kysymyksen ensimmäistä osaa, joka koskee perusdirektiiviä. Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut tämän osalta edellä mainitussa asiassa Simap antamansa tuomion 35 kohdassa, että perusdirektiivin soveltamisalaa koskevia poikkeuksia, mukaan luettuna sen 2 artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusta, on tulkittava suppeasti, ja se on todennut saman tuomion 37 kohdassa, että tavanomaisissa olosuhteissa ensiapuyksiköiden henkilökunnan toimintaa ei voida rinnastaa tehtäviin, joihin voidaan soveltaa näitä poikkeuksia. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tämän perusteella saman tuomion 38 kohdassa, että kyseinen toiminta kuuluu perusdirektiivin soveltamisalaan.
- 30 Koska sama arviointi soveltuu myös esillä olevaan asiaan, ilman että olisi aihetta tehdä eroa lääkintä- ja sairaanhoitohenkilöstön välillä, toisen kysymyksen ensimmäiseen osaan on vastattava, että edellä mainitussa asiassa Simap annetun tuomion 32—38 kohdassa esitetyistä syistä lääkintä- ja sairaanhoitohenkilöstön toiminnan kaltainen toiminta, joka tapahtuu Sergasin lukuun PAC-keskuksissa, ensiapuryhmissä ja muissa yksiköissä, joissa annetaan sairaaloiden ulkopuolista ensiapua Galician autonomisella alueella, ei kuulu perusdirektiivin 2 artiklassa säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan.
- 31 Toisaalta toisen kysymyksen toisesta osasta, joka koskee direktiivin 93/104/EY 17 artiklassa säädettyjä poikkeuksia, on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut edellä mainitussa asiassa Simap antamansa tuomion 45 kohdassa, että kansallinen tuomioistuin voi nimenomaisten direktiivin 93/104/EY täytäntöönpanotoimien puuttuessa soveltaa kansallista lainsäädäntöään, jos se täyttää kyseisen direktiivin 17 artiklassa säädetyt edellytykset, kun otetaan

huomioon ensiapuyksiköissä työskentelevien lääkärien toiminnan erityispiirteet. Tästä seuraa väistämättä, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että kyseinen toiminta saattaa kuulua direktiivin 93/104/EY 17 artiklassa säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan, jos siinä säädetyt edellytykset täyttyvät. Lisäksi tällaista tulkintaa tukee myös se, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa Simap antamansa tuomion 67—70 kohdassa, että silloin, kun kansallisessa oikeusjärjestyksessä ei ole vahvistettu nimenomaisesti jotakin direktiivin 93/104/EY 17 artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa säädetyistä poikkeuksista, tällä säännöksellä voidaan tulkita olevan välitön oikeusvaikutus.

- 32 Näin ollen toisen kysymyksen toiseen osaan on vastattava, että edellä mainitussa asiassa Simap annetun tuomion 43—45 kohdassa selostetuista syistä voidaan päätellä, että kyseinen toiminta saattaa kuulua direktiivin 93/104/EY 17 artiklassa säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan, jos siinä säädetyt edellytykset täyttyvät.
- 33 Kolmannesta kysymyksestä, joka koskee päivystysten luonnetta työajan käsitteen kannalta, on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa Simap antamansa tuomion 48 kohdassa, että työajan käsitteen ominaispiirteet sisältyvät niihin ensiapuyksiköissä työskentelevien lääkärien päivystysjaksoihin, jotka edellyttävät fyysistä paikallaoloa terveydenhoitolaitoksessa. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut saman tuomion 51 kohdassa, että vaikka direktiivissä 93/104/EY ei määritellä ylityön käsitettä, ylityötunnit kuuluvat joka tapauksessa tässä direktiivissä tarkoitetun työajan käsitteeseen. Yhteisöjen tuomioistuin totesi näin ollen saman tuomion 52 kohdassa, että ensiapuyksiköissä työskentelevien lääkärien fyysistä paikallaoloa terveydenhoitolaitoksessa edellyttävää päivystysaikaa on kokonaisuudessaan pidettävä työaikana ja tarvittaessa direktiivissä 93/104/EY tarkoitettuna ylityönä.
- 34 Koska tämä arviointi soveltuu sekä sairaanhoito- että lääkintähenkilöstöön, kolmanteen kysymykseen on vastattava, että edellä mainitussa asiassa Simap annetun tuomion 47—51 kohdassa esitetyistä syistä Sergasin lukuun FAC-kes-

kuksissa, ensiapuryhmissä ja muissa yksiköissä, joissa annetaan sairaaloiden ulkopuolista ensiapua Galician autonomisella alueella, työskentelevän lääkintä- ja sairaanhoitohenkilöstön fyysistä paikallaoloa terveydenhoitolaitoksessa edellyttävää päivystysaikaa on kokonaisuudessaan pidettävä työaikana ja tilanteen mukaan direktiivissä 93/104/EY tarkoitettuna ylityönä.

Oikeudenkäyntikulut

- 35 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Espanjan ja Alankomaiden hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Tribunal Superior de Justicia de Galicia 14.6.1999 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

- 1) Lääkintä- ja sairaanhoitohenkilöstön toiminnan kaltainen toiminta, joka tapahtuu Servicio Galego de Saúden lukuun päivystyskeskuksissa, ensiapuryhmissä ja muissa yksiköissä, joissa annetaan sairaaloiden ulkopuolista ensiapua Galician autonomisella alueella, kuuluu tietyistä työajan järjestämisestä koskevista seikoista 23 päivänä marraskuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/104/EY soveltamisalaan.

- 2) Lääkintä- ja sairaanhoitohenkilöstön toiminnan kaltainen toiminta, joka tapahtuu Servicio Galego de Saúden lukuun päivystyskeskuksissa, ensiapuryhmissä ja muissa yksiköissä, joissa annetaan sairaaloiden ulkopuolista ensiapua Galician autonomisella alueella, ei kuulu toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY 2 artiklassa säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan. Sitä vastoin kyseinen toiminta saattaa kuulua direktiivin 93/104/EY 17 artiklassa säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan, jos siinä säädetyt edellytykset täyttyvät.

- 3) Servicio Galego de Saúden lukuun päivystyskeskuksissa, ensiapuryhmissä ja muissa yksiköissä, joissa annetaan sairaaloiden ulkopuolista ensiapua Galician autonomisella alueella, työskentelevän lääkintä- ja sairaanhoitohenkilöstön fyysistä paikallaoloa terveydenhoitolaitoksessa edellyttävää päivystysaikaa on kokonaisuudessaan pidettävä työaikana ja tilanteen mukaan direktiivissä 93/104/EY tarkoitettuna ylityönä.

Annettiin Luxemburgissa 3 päivänä heinäkuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

C. Gulmann

kuudennen jaoston puheenjohtaja